

Информация

за постъпилите в Министерството на културата отговори по въпросите в Консултационен документ относно въвеждане на Директивата за аудиовизуални медийни услуги

Предстои въвеждане на Директивата за аудиовизуални медийни услуги в българското законодателство. Министерството на културата като орган за управление в областта на аудиовизуалната политика проведе публичен консултационен процес, за да се даде възможност на адресатите на бъдещия закон и обществеността да изразят мненията си по основни въпроси на въвеждането на Директивата и перспективата за усъвършенстване на аудиовизуалното законодателство. За целта беше изготвен консултационен документ, който изпълнява следните задачи:

- Да представи кратко Директивата за аудиовизуални медийни услуги (ДАВМУ);
- Да идентифицира основни проблеми при предстоящото въвеждане на ДАВМУ от гледна точка на състоянието на националното законодателство и прилагането му към момента;
- Да представи възможни позиции и да формулира въпроси към участниците в консултацията;
- Да даде информация за процедурата, по която ще се проведе консултацията.

Бяха зададени 20 въпроса относно основни проблеми, свързани с директивата и бъдещото медийно законодателство.

В рамките на обявения срок бяха получени отговори от:

1. Съвет за електронни медии;
2. Българска национална телевизия;
3. Българско национално радио;
4. Асоциация на телевизионните продуценти;

5. Асоциация на българските радио –и телевизионни оператори;
6. Асоциация на рекламните агенции;
7. Национален съвет за саморегулиране;
8. Българска асоциация на ПР агенциите;
9. Българска асоциация на рекламодателите;
10. Филмаутор;
11. Български дарителски форум.

Някои от участниците в консултацията засягат в отговорите си всички въпроси, някои (Асоциация на рекламните агенции, Българска асоциация на ПР агенциите, Филмаутор, Български дарителски форум) са изпратили становища по отделни въпроси или отделни предложения за разпоредби.

На 14 октомври 2009 Министерството на културата проведе публично обсъждане на получените отговори, под председателството на заместник-министъра на културата Димитър Дерелиев. Обсъждането имаше за цел да даде възможност за повече мнения и допълнително изказване на аргументи от страна на всички участници в публичната консултация. В обсъждането взеха участие както представители на организациите, изпратили писмени отговори, така и други участници като Радослав Спасов (Асоциация за кино), Александър Донеv (НФЦ), представители на администрацията на МС, на Министерството на културата и др.

След завършване на публичния консултационен процес постъпилите мнения бяха публикувани изцяло на интернет страницата на Министерството на културата. По този начин се дава възможност на обществеността да се запознае със становищата на участниците в техния оригинален вид.

При преглед на получените становища се установява, че позициите относно начина на въвеждане на Директивата са близки или съвпадат. Участниците в консултацията подкрепят идеята за два етапа на ревизията на законодателството. На първия етап в най-кратки срокове да бъде изпълнен ангажиментът на България като държава от ЕС по въвеждане в срок, а на втория етап да се направи цялостна ревизия чрез нов закон.

Участниците смятат, че на този етап при въвеждането на ДАВМУ, не следва да се преурежда статуса на медийния регулатор. В перспектива обаче, участниците, които са дали отговор, отговарят позитивно на въпроса за необходимостта от нова правна уредба на медийния регулатор (формиране, състав, компетентност) с цел ефективно прилагане на общностното и националното законодателство. Един участник посочва, че

от двата регулатора трябва да остане само телекомуникационният, а съдържателните въпроси да се решават от неговата администрация. Посочва се още, че за органа по саморегулация е важно да има партньор в лицето на добре структуриран и ефективен регулаторен орган, с който би могло да се работи по прилагането на ко-регулационни механизми.

На въпроса за бъдещето на паралелната уредба на радиото и телевизията в цифровата ера участниците отговарят, че електронните медии (радиото и телевизията) имат общи принципи, но заедно с това се различават съществено. Общностното законодателство има по-детайлни изисквания към аудиовизията. Поради това участниците препоръчват общите принципи да се запазят, още повече че те се прилагат и за радио вече 11 години, но уредбата за радио трябва да се минимализира и либерализира.

Според участниците промени в уредбата на обществените оператори могат да се извършват на втората фаза на промените в медийното законодателство. Независимо от това, БНТ и БНР са отговорили, че няма необходимост от различно дефиниране на обществената мисия. Финансирането на обществените оператори чрез държавна субсидия има подкрепа, като според обществените оператори финансирането им трябва да остане смесено, а БНТ не изключва и възможността за финансиране чрез такси. Има отговори, че въпросът изисква комплексен анализ заедно с възможностите за търговски съобщения.

Част от участниците са дали положителен отговор на въпроса необходимо ли е диференциране между редакционна отговорност и юридическа отговорност, част – отрицателен. Като обяснение на отрицателния отговор е посочено значителното усложнение, което такова диференциране би донесло. АБРО посочва, че операторите не следва да носят отговорност за съдържание, произведено от трети лица (филми), както и за авторски и сродни права в търговските съобщения. СЕМ приема, че сегашното решение, при което редакционна отговорност и юридическа отговорност съвпадат, е за предпочитане.

Следващият въпрос търси мнения относно избора на административен режим спрямо медийните услуги онлайн - линейните услуги в интернет и върху нелинейните услуги. Въпросът е дали предоставянето на информация за начало на дейността трябва да бъде условие за осъществяване на самата дейност и да се извършва предварително. В частност, търси се мнение дали да се избере режим на нотификация или вид разрешителен режим (разрешението да е условие за дейността). Участниците смятат, че трябва да се предоставя предварителна информация най-късно в деня на стартирането, но някои посочват, че това не бива да бъде условие за предоставяне на медийни услуги. Съветът за

електронни медии разграничава хипотези, при някои от които е необходимо разрешение, а при други – не. Посочва се още, че възможността за идентифициране на операторите е от особена важност с оглед защитата на потребителите от възможни нарушения. Предвид това създаването на информационен масив с данни на всички доставчици, за които не е предвидено задължително лицензиране или регистрация, би дало възможност за такава идентификация. Според Националния съвет за саморегулиране, нито един оператор не трябва да е анонимен и не би следвало да започва дейността си преди да е предоставил на минималното количество данни за идентификация, който да е обществено достояние.

На въпроса дали по съображения за яснота и еднакво прилагане на закона е необходимо дефиниране на конкретни услуги, независимо дали попадат или остават извън обхвата на регулиране, като например линейните live streaming, webcasting, near-video-on-demand или catch-up TV, timeshifting и др., становищата са разделени: в отделни случаи се подкрепя изчерпателността (Асоциация на телевизионните продуценти), но в преобладаващия брой отговори се посочва, че технологиите се променят много бързо и едно изчерпателно изброяване би имало ограничителен ефект. СЕМ предлага да конкретизира услугите в свой акт.

Всички, които са отговорили на въпроса за позиционирането на продукти смятат, че България да дерогира забраната за позициониране на продукти. Съветът за електронни медии и АБРО поддържат, че позициониране трябва да има само в програмите на търговските оператори и да не се допуска в програмите на обществените, евентуално като се обсъди възможността за допускане на production props. БНТ предлага забраната да бъде запазена за позициониране на стоки и услуги в новини, политически и икономически коментари и анализи, при отразяване на национални чествания и религиозни служби. Участниците обсъждат «неоправданото изтъкване на продукти» във връзка с баланса между търговско и основно съдържание. Не са постъпили конкретни предложения за «значителна стойност», в един отговор има справка за използването на понятието в българското законодателство. СЕМ предлага да уреди подобни важни понятия в свой акт. АБРО смята, че дефиниция не е възможна, а всеки случай се преценява конкретно. Например значителната стойност ще е различна за позициониране в монотематични и в политематични програми. За позициониране на продукти в радиопрограмите има различни мнения. АБРО и Българска асоциация на рекламодателите не подкрепят предоставяне на договори на регулатора с оглед установяване на стойността на продукт или услуга (от което зависи дали едно търговско съобщение се регламентира от директивата или не), според тях продуктите имат пазарна стойност, която може да бъде установена по друг начин, приблизителната стойност на продукта е ясна, или поне нейния порядък.

Директивата съдържа разпоредба с препоръчителен характер относно възможността за саморегулиране при рекламата на определени храни. На въпроса дали е уместно и навременно да се предвиди създаване на етичен кодекс по чл.3д, ал.2, участниците отговарят утвърдително.

На въпроса по какъв начин може да се осъществи ефективен мониторинг върху търговските съобщения при нелинейните услуги, участниците отговарят, че постоянният мониторинг е често ненужно скъп механизъм за осъществяване на контрол и в крайна сметка липсата на достатъчно ресурс довежда до липса на достатъчна ефективност на контрола. Разчита се на сигнализация за нарушения.

Директивата има нова разпоредба, съдържаща задължение за идентифициране на доставчика на услугата, като предвижда минималната информация, която трябва да бъде достъпна на аудиторията през цялото време. Според преобладаващата част от участниците в консултацията, предвидената в директивата минимална информация за доставчика, която да бъде постоянно достъпна за получателите на услугата, е достатъчна за бърз, пряк и ефективен контакт. Според участниците, това трябва да става с подходящи графични и технически средства.

Консултационният документ търси мнение и по въпроса как да се преодолее конфликта между ЗРТ и Наказателния кодекс, който забранява порнографията, и дали българският закон може да допуска «съдържание за възрастни». В отговорите не се коментира противоречието, а сравнително единодушно се предлага условен достъп. Това решение е логично, но конфликтът между законите се запазва. АБРО и Асоциацията на телевизионните продуценти предлагат изменение на НК.

За по-ефективно предотвратяване/прекратяване на достъпа на малолетните до незаконно и вредно съдържание онлайн участниците предлагат евентуално корегулиране, при прилагане на етичен кодекс.

Двете най-често предлагани области за корегулиране и саморегулиране са търговските съобщения и защитата на децата. Съветът за саморегулиране предлага корегулиране на съдържанието на всички търговски съобщения в радиото и телевизията, като законът изисква прилагането на етичния кодекс, а регулаторът санкционира нарушителите, които откажат доброволното изпълнение на решенията по етичния кодекс.

Доколкото България няма утвърден списък на събитията с важно обществено значение, консултацията търси мнение по възможните мерки

за защита на аудиторията. Участниците са коментирали списъка, но не са коментирали мерките, с изключение на предложението на БНТ и Българската асоциация на рекламоделите само оператори с национален обхват да имат право да претендират за изключителни права за значими събития. БНТ добавя, че кандидатите трябва да имат максимално национално покритие при разпространение, както и да са гарантирали всички способи за отразяване на събитието, включително чрез линейни и нелинейни аудиовизуални услуги.

В по-голямата част от отговорите не се препоръчва разширено регламентиране в закона на правото на кратки репортажи. СЕМ и АБРО предлагат дефиниране на понятието събитие, видовете достъп, условията, при които един оператор да има право на достъп до събитието или до сигнала, евентуално и на арбитражна процедура.

Европейските произведения при нелинейните услуги се предлага да бъдат насърчавани главно чрез адекватно и приоритетно представяне на екрана и в справочниците, има и предложение за насърчаване чрез определяне на граници за финансов принос от нелинейни услуги в създаването и придобиването на европейски произведения.

Има едно предложение за повишаване на долния праг на квотата за телевизионни произведения, създадени от независими продуценти от 10 на 30 на сто, което идва от Асоциацията на телевизионните продуценти, на обратно мнение е БНТ.

Отпадането на изискването за квота за произведения на независими продуценти в радиопрограмите е в духа на обсъжданата либерализация на уредбата за радио. Според БНР, на базата на опита от прилагане на ЗРТ е установено, че съществуването на задължителен процент външни продукции води до излъчване и на предавания, които не отговарят в пълна степен на стандартите за качество.

Има постъпили и конкретни предложения за разпоредби. Българската асоциация на рекламоделите и Български дарителски форум пледират законът да разреши при мащабни и обществено значими дарителски кампании да бъде възможно представянето на името на търговски компании. БАПРА настоява за по-прецизно разграничаване между реклама и потребителска информация. Асоциацията на търговските продуценти предлага да се създаде отделна глава в закона, посветена на телевизионното продуцентство, която да дефинира телевизионен продуцент и видовете телевизионни продуценти, отношенията им с доставчиците на медийни услуги, отговорността на продуценти и доставчици и др.

Филмаутор предлага да се включат разпоредби относно въвеждане на задължителна минимална квота на българска продукция, която радио и телевизионните оператори да включват в програмите си; да се гарантира европейската квота чрез изискване за не по-малко от 50 на сто от квалифицираното време (тази позиция беше изразена и по време на заключителното обсъждане) и да се запишат изисквания в областта на авторските и сродните права към предприятията, осъществяващи електронни съобщения чрез електронни съобщителни мрежи.

Проведената от Министерството на културата публична консултация има полезни резултати, защото показва възгледите по Директивата за аудиовизуални медийни услуги на основните бъдещи адресати на закона, чрез който тя ще бъде въведена в българското право.

Министерството на културата благодари на всички организации и лица, които се отзоваха, участваха в обсъждането или изпратиха становища. Цялата информация от проведената консултация ще бъде предоставена на работна група, която ще бъде сформирана за изготвяне на законопроект.